

**UCHWAŁA NR XXV/332/2017
RADY GMINY DOBRA**

z dnia 29 czerwca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r., poz.446, poz.1579 i 1948; Dz.U. z 2017 r. poz.730 i 935) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697) Rada Gminy Dobra uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobra.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEKŁADAJĄCY
Rady Gminy

mgr Bartłomiej Miluch

Załącznik do Uchwały Nr XXV/332/2017
Rady Gminy Dobra
z dnia 29 czerwca 2017 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2017 – 2019

WPROWADZENIE

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. W niej to dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswaja sobie obowiązujące wzorce i zasady współżycia, a także utożsamia się ze swoim najbliższym otoczeniem, szukając w nim miejsca dla siebie. Według Stefana Szumana *"dzieciom potrzeba ciepła uczuciowego, tak jak roślinom potrzebne jest słońce"*. Najwięcej tego ciepła może dzieciom dostarczyć kochająca się rodzina. Dlatego tak wielkie jest znaczenie wzrastania dziecka w rodzinie. Jest ona niezastąpioną w życiu dziecka i podstawą życia społecznego. Współczesny świat bardzo szybko się zmienia. Cywilizacja kształtuje jego oblicze i w tej ciągle przeobrażającej się rzeczywistości szczególnie dziecku powinno stworzyć się warunki do prawidłowego rozwoju. To właśnie ono narażone jest na wpływy i różnorodne bodźce z zewnątrz i dlatego tak ważne jest najbliższe otoczenie, jakim jest prawidłowo funkcjonująca rodzina, w której panuje właściwa atmosfera emocjonalno-wychowawcza i kształtują się właściwe wzorce osobowe. Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami, zagrożona jest wieloma czynnikami, które czynią ją dysfunkcyjną. Do czynników które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niski poziom kulturalny, intelektualny i moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność opiekuńczo-wychowawczą rodziców, alkoholizm jednego lub obojga rodziców, choroby, przemoc w rodzinie. Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym; sąsiedzkim, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi. Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży, oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Praca z rodziną biologiczną, w przypadku gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny wskazane są zarówno ze względów społecznych, jak i ekonomicznych, gdyż służą obniżeniu kosztów gminy związanych z pobytom dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny wynika z zapisu art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697)

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobra na lata 2017-2019 wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizacja niniejszego Programu powinna prowadzić do podejmowania szeregu działań profilaktycznych i edukacyjnych, ograniczenia zjawisk patologii społecznych wśród rodzin, rozbudowy systemu opieki nad dzieckiem oraz pracy z rodziną.

I PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Przedkładany Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 jest spójny z przepisami dotyczącymi ochrony dziecka i rodziny, w szczególności z:

1. Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575 ze zm.)
2. Ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.)
3. Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.)

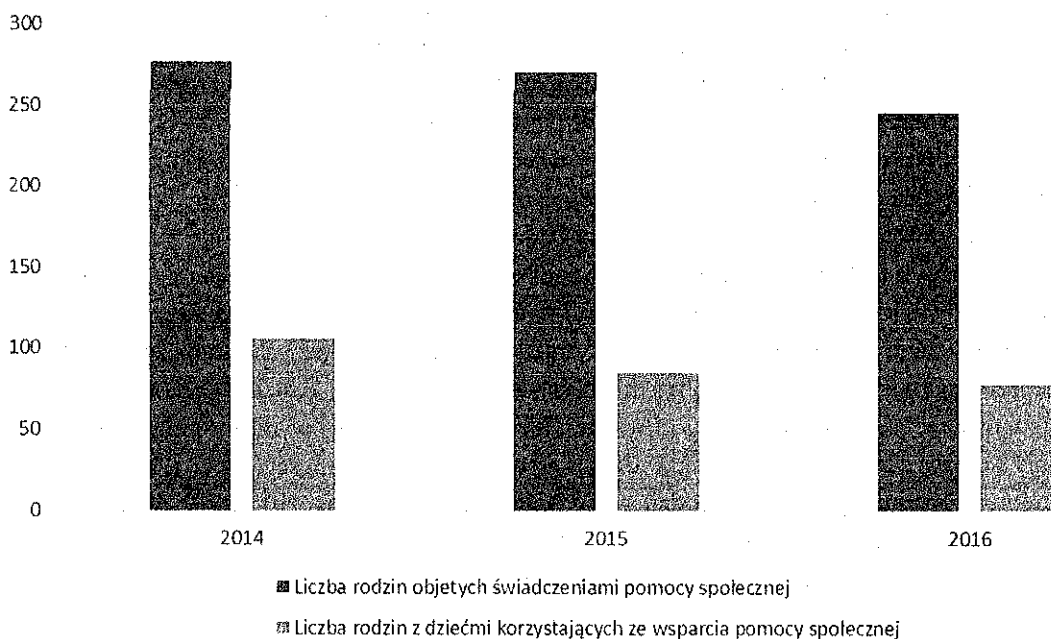
4. Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2015 r. poz.1286 ze zm.)
5. Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2016 r. poz. 224 ze zm.)

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Gmina Dobra jest gminą wiejską, położoną pomiędzy Szczecinem oraz granicą polsko-niemiecką, od południa i północy graniczącą z gminami Police i Kołbaskowo. Powierzchnia gminy wynosi 11.028 ha (110,3 km²). W jej skład wchodzi 17 miejscowości, co stanowi 12 sołectw. Stan mieszkańców gminy na dzień 31 grudnia 2016 r. wynosił 20.117 osób, w 2015 r. - 19.532 osób, a w 2014 r. -18.866 osób. Cechą wyróżniającą sytuację demograficzną w gminie jest stały, systematyczny wzrost jej mieszkańców spowodowany w przeważającej mierze migracją z terenu miasta Szczecina. W ciągu ostatnich 10 lat liczba mieszkańców wzrosła dwukrotnie. Z danych ewidencji ludności Urzędu Gminy w Dobrej wynika, iż w 2016 r. liczba osób w wieku 0-18 lat wyniosła – 4.963 osoby co stanowi 24,67 % ogółu mieszkańców gminy.

W 2016 roku wskaźnik bezrobocia w Gminie wyniósł 3,6%, w 2015 r. - 3,7%, w 2014 r. -4,3% Na przestrzeni ostatnich 3 lat obserwujemy systematyczny spadek bezrobocia w Gminie Dobra. Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrej wynika iż w latach 2014-2016 liczba rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej wynosiła w 2014 - 277, w 2015 r. – 270, a w 2016 r.- 245 rodzin w tym liczba rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia Ośrodka wynosiła w 2014 r. – 106, w 2015 - 98, a w 2016 r. – 78 rodzin.

Rodziny korzystające z pomocy społecznej w latach 2014-2016

Źródło: dane OPS w Dobrej

Analiza powyższych danych wykazuje niewielki - 2,53% spadek rodzin korzystających z pomocy społecznej tut. Ośrodka na przestrzeni 2014 i 2015 r. oraz liczby rodzin z dziećmi korzystających z pomocy spadek wynosi – 7,55 %. W 2016 r. (stan na 31.XII.2016 r.) obserwujemy zmniejszenie zarówno rodzin ogółem – 245, jak i rodzin z dziećmi - 78 korzystających z pomocy w porównaniu do 2015 r. odpowiednio – 270 rodzin ogółem i 78 rodzin z dziećmi, co stanowi spadek 9,26 % ogółu rodzin i 20,41% rodzin z dziećmi.

Zmniejszenie liczby rodzin w tym rodzin z dziećmi korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrej w 2016 r. spowodowane jest w znacznym stopniu poprawą sytuacji materialnej rodzin na skutek wprowadzenia rządowego programu wspierania rodzin – Rodzina 500 Plus . Przeważająca większość rodzin która skorzystała z pomocy finansowej w formie świadczenia

wychowawczego na dzieci w dalszym ciągu uprawniona jest do świadczeń pomocy społecznej, gdyż otrzymane środki finansowe nie są wliczane do dochodu rodziny, aczkolwiek Ośrodek może traktować je jako zasób własny rodziny. W tej sytuacji część rodzin dobrowolnie zrezygnowała z dalszego wsparcia Ośrodka tym samym „wypadła” z systemu pomocy społecznej, jak również „kontroli” ze strony Ośrodka.

Powody trudnych sytuacji życiowych osób korzystających z pomocy w latach 2014 -2016 pokazuje tabela poniżej;

L.p.	Powody trudnej sytuacji życiowej	2014 r.	2015 r.	2016 r.
1.	Ubóstwo	80	92	95
2.	Bezrobocie	124	110	96
3.	Niepełnosprawność	81	82	95
4.	Długotrwała lub ciężka choroba	89	95	95
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.	85	84	87
6.	Alkoholizm	31	23	29

Źródło: Dane OPS w Dobrej

Analiza danych za 2016 rok wykazała iż najczęstszym powodem przyznania pomocy było bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, w dalszej kolejności bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz alkoholizm. Należy pamiętać, iż podane powyżej powody dotyczące znacznej grupy klientów pomocy generują wiele innych dysfunkcji społecznych.

Należy podkreślić iż dużym problemem występującym w rodzinach jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zwłaszcza w rodzinach w których wychowują się dzieci. Z tej grupy wywodzą się rodziny z dziećmi objęte pracą asystenta rodziny, który swoją pracą wspiera rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy, jak również pracuje z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dziecka z pieczy.

W 2016 roku w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej przebywało łącznie 26 dzieci z 16 rodzin z terenu Gminy Dobra, w tym 11 dzieci umieszczonych w 2016 roku. W roku 2015 liczba dzieci umieszczonych w pieczy wyniosła 3 dzieci, a w 2014 r. wyniosła 0. Liczba powrotów dzieci z pieczy do rodziny biologicznej wyniosła w 2016 r. – 2 dzieci, w 2015 – 1 dziecko, a w 2014 r. – 0. Analiza danych pozwala na stwierdzenie, iż liczba dzieci umieszczanych w pieczy na przestrzeni ostatnich trzech lat systematycznie rośnie, co generuje również koszty ponoszone przez gminę z tytułu pobytu dziecka w pieczy.

Dzieci z terenu Gminy Dobra umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2014-2016

L.p.	Typ placówki	2014 r.	2015 r.	2016 r.
1.	Rodzinna piecza zastępcza	0	1	9
2.	Instytucjonalna piecza zastępcza	0	3	2

Źródło: dane OPS w Dobrej

Dzieci z terenu Gminy Dobra, które powróciły do rodzin biologicznych w latach 2014-2016

L.p.	Typ placówki	2014 r.	2015 r.	2016 r.
1.	Z rodzinnej pieczy zastępczej	0	0	0
2.	Z instytucjonalnej pieczy zastępczej	1	2	2

Źródło: dane OPS w Dobrej

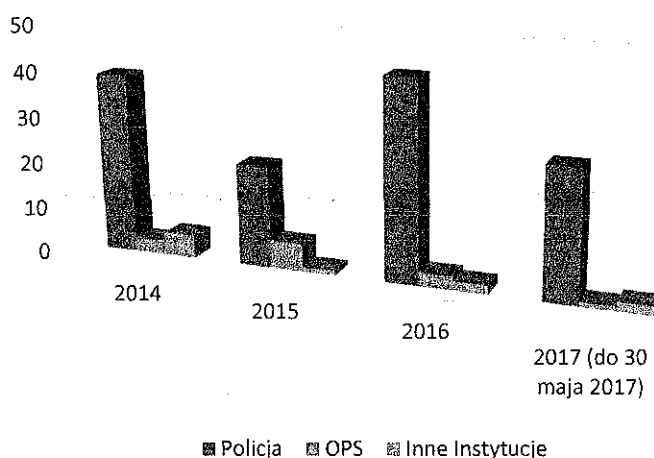
Analiza powyższych danych pozwala na wyciągnięcie wniosku, że w najbliższym latach pomoc społeczna będzie rozwijała się w kierunku większego wsparcia rodzin i dzieci. Obecnie obserwujemy pojawienie się w rodzinach wielu problemów i trudności, które niejednokrotnie prowadzą do destabilizacji i rozpadu więzi rodzinnych. W rozwiązywaniu tych problemów często potrzebna jest pomoc zarówno Ośrodka Pomocy Społecznej, jak i szeregu innych instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny. Dlatego tak ważne jest aby w Gminie działał dobrze zorganizowany system wsparcia rodziny oparty na współpracy Ośrodka, instytucji i organizacji działających na polu pomocy społecznej, szkół i placówek oświatowych, służby zdrowia, policji i wszystkich zainteresowanych dobrem rodzin zamieszkujących Gminę Dobra.

Inną formą wsparcia rodziny jest wsparcie usługą asystenta rodziny, który prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i aktywnym udziałem motywując do aktywnego współdziałania w realizacji wspólnie ustalonego planu pracy. W roku 2016 pracą asystenta rodziny objętych było 15 rodzin z terenu Gminy. Podobnie kształtowała się liczba rodzin w roku 2015 i 2014.

Sytuacją szczególnie niekorzystną dla małego dziecka i młodego pokolenia jest funkcjonowanie w rodzinie dotkniętej przemocą w rodzinie.

Analiza danych Ośrodka Pomocy Społecznej wykazała, iż procedurę Niebieskie Karty w związku z przemocą w rodzinie w 2014 r. prowadzono w 32, w 2015 r. w 26 a w 2016 r. w 30 rodzinach w których wychowywane są dzieci. Liczba założonych niebieskich kart w oparciu o procedurę NK w 2014 r. – 47, w 2015 r. – 29, a w 2016 r.- 48 kart. Z danych Ośrodka wynika, iż liczba założonych Niebieskich Kart do 31 maja 2017 r. wynosiła 31 kart. Wzrost liczby założonych Niebieskich Kart świadczy o skali zjawiska jak również jest wynikiem większej świadomości społeczeństwa i reakcji na przemoc.

Niebieskie Karty założone w Gminie Dobra

III ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Na terenie Gminy Dobra w budowę lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną zaangażowane są instytucje o zasięgu gminnym i powiatowym realizujące zadania w zakresie wspierania rodziny, oraz wspierające realizację zadań:

- Urząd Gminy w Dobrej
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny
- Gminny Ośrodek Wsparcia Rodziny
- Świetlice Środowiskowe
- Szkoły Podstawowe na terenie Gminy Dobra i Gimnazjum w Dołujach
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej
- Rady Sołeckie działające na terenie Gminy
- Kościóły i związki wyznaniowe
- Lokalne stowarzyszenia, fundacje, organizacje i kluby sportowe
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach
- Powiatowy Urząd Pracy
- Sąd Rodzinny i Nieletnich

IV ANALIZA SWOT LOKALNEGO SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego • aktywna współpraca instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny • wsparcie i zaangażowanie samorządu lokalnego w rozwiązywanie problemów społecznych • zabezpieczenie w budżecie gminy niezbędnych środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny • wykształcona i doświadczona kadra Ośrodka Pomocy Społecznej • działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • działalność Zespołu Interdyscyplinarnego Do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • systematyczny rozwój bazy edukacyjnej i sportowej • oferta profilaktyczno-edukacyjna placówek oświatowych działających na terenie Gminy • szeroka oferta zajęć realizowana przez Gminne Centrum Kultury i Bibliotek w Dobrej • działalność świetlic środowiskowych	<ul style="list-style-type: none"> • długotrwała zależność osób i rodzin od pomocy społecznej • niski poziom świadomego rodzicielstwa • wyuczona bezradność i roszczeniowość • niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości • zjawisko marginalizacji społecznej szczególnie dzieci i młodzieży, które wynika z wielu problemów społecznych: alkoholizmu, bezrobocia • niska świadomość w pełnieniu ról opiekuńczo-wychowawczych i niechęć do udziału w zajęciach Szkoły dla Rodziców. • niskie kwalifikacje osób w wieku aktywności zawodowej • zatrudnianie w szarej strefie • przrzucanie na szkołę i inne instytucje odpowiedzialności za wychowanie dziecka • bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie • brak nawyków ze strony rodziców do spędzania wolnego czasu wspólnie z dziećmi • niewystarczająca liczba lokali socjalnych w gminie

<ul style="list-style-type: none"> • działalność lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych • możliwość korzystania przez mieszkańców ze Szczecińskiej Karty Rodzinnej 	<ul style="list-style-type: none"> • migracje zarobkowe jednego lub obojga rodziców • brak nawyków korzystania z rodzinnego poradnictwa specjalistycznego • mała świadomość społeczna w zakresie wspierania rodziny • niewystarczająca baza lokalowa Ośrodka Pomocy Społecznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie ogólnokrajowej polityki prorodzinnej • wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w działania na rzecz dziecka i rodziny • skuteczna i trafna diagnoza problemów dotyczących rodziny oraz analiza dynamiki rozwoju pojawiających się problemów społecznych • wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w działania na rzecz dziecka i rodziny • rozwój wolontariatu • włączanie nowych mieszkańców w życie społeczne gminy • wykorzystanie potencjału i zasobów organizacji pozarządowych • rozwój wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> • osłabienie funkcji wychowawczej i opiekuńczej rodziny • brak autorytetów • syndrom „dziedziczonej biedy” • uzależnienie świadczeniobiorców od otrzymywanej pomocy • brak świadomości na temat groźących dziecku niebezpieczeństw • brak umiejętności szukania pomocy w sytuacjach kryzysowych • skomplikowane i niespójne przepisy prawa, biurokratyzacja • niespójny system pomocy społecznej

Analiza SWOT opiera się na wiedzy i doświadczeniu osób zajmujących się przemocą w rodzinie. Dominują zarówno mocne, jak i słabe strony związane z pomocą dziecku i rodzinie. Potencjalne zagrożenia przy wykorzystaniu szans można zminimalizować. Cały Program oparty jest na ścisłej współpracy i współdziałaniu służb z osobami, rodzinami, dla których został stworzony. Posiadane zasoby powinny stanowić podstawę do skutecznych działań, jednak nieprzewidywalność zachowań ludzkich może całkowicie zmienić prognozy.

Dokonana analiza pozwala wyznaczyć kierunki działań na kolejne lata realizacji Programu.

V. CELE I HARMONOGRAM DZIAŁAŃ GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2017 - 2019

CEL GŁÓWNY

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

CELE SZCZEGÓŁOWE

- Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin
- Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny
- Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka z pieczy do rodziny biologicznej

Harmonogram działań Programu

Cel szczegółowy 1: Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin				
l.p.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1.	Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin najuboższych	OPS w Dobrej ZEAS	2017 – 2019	Liczba rodzin objętych pomocą
2.	Dożywianie dzieci i pomoc żywnościowa dla rodzin	OPS w Dobrej, Organizacje pozarządowe Kościół	2017-2019	Liczba dożywianych dzieci, Liczba rodzin objętych pomocą żywnościową
3.	Zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy	OPS Stowarzyszenie SOS dla Rodziny Zespół Interdyscyplinarny GKRPA NZOZ	2017-2019	Liczba założonych Niebieskich Kart, Liczba spotkań grup roboczych Liczba osób którym udzielono pomocy w formie schronienia, pomocy medycznej i prawnej
4.	Działania interwencyjne podejmowane w rodzinach z problemem alkoholowym	OPS GKRPA Policja Sąd	2017-2019	Liczba interwencji Liczba osób skierowanych do biegłego
5.	Zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny	Urząd Gminy OPS PCPR	2017-2019	Środki finansowe na zabezpieczenie pobytu dziecka w pieczy. Szkolenia asystenta rodziny
6.	Rozwijanie systemu ulg skierowanych do rodzin z dziećmi	Urząd Gminy	2017-2019	Liczba osób które skorzystały z ulg
Cel szczegółowy 2: Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny				
l.p.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźnik
1.	Realizacja programów mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców (Szkoła dla Rodziców)	OPS GOWR	2017 – 2019	Liczba uczestników
2.	Zabezpieczenie specjalistycznej pomocy w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność itp.)	GOWR PCPR OPS	2017-2019	Liczba osób Liczba porad: prawnych, psychologicznych, socjalnych
3.	Realizacja programów profilaktyki uniwersalnej skierowanych do	Publiczne Szkoły Podstawowe i Gimnazjum	2017-2019	Liczba programów Liczba uczestników

	uczniów szkół podstawowych i gimnazjum			
4.	Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	Publiczne Szkoły Podstawowe i Gimnazjum	2017-2019	Liczba zajęć Liczba uczestników
5.	Organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży	GCKiB Urząd Gminy Szkoły Organizacje pozarządowe	2017-2019	Liczba zajęć Liczba uczestników
6.	Działalność placówek wsparcia dziennego	Urząd Gminy GKRPA	2017-2019	Liczba placówek Liczba uczestników
7.	Organizacja wypoczynku letniego z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Urząd Gminy GKRPA OPS	2017-2019	Liczba dzieci Liczba zrealizowanych programów terapeutycznych

Cel szczegółowy 3: Podejmowanie działań prowadzących do odbudowy więzi rodzinnych oraz do powrotu dziecka z pieczy do rodziny biologicznej

lp.	Zadanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźnik
1.	Wsparcie ze strony asystenta rodziny (podnoszenie kompetencji rodziców)	OPS w Dobrej	2017 – 2019	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta
2.	Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	OPS Organizacje pozarządowe	2017 – 2019	Liczba rodzin wspierających Liczba szkoleń
2.	Współpraca z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej	OPS w Dobrej PCPR w Policach	2017-2019	Liczba wspólnie sporządzonych planów pracy z rodziną
3.	Udział w Zespołach ds. okresowej oceny dziecka	OPS w Dobrej PCPR w Policach Domy Dziecka	2017-2019	Liczba spotkań zespołów
4.	Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy zbieżnego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy	OPS w Dobrej Rodziny biologiczni Rodziny wspierające	2017-2019	Liczba opracowanych planów pracy
5.	Praca socjalna pracowników Ośrodka na rzecz rodziny	OPS w Dobrej	2017-2019	Liczba rodzin objętych pracą socjalną Liczba zawartych kontraktów
6.	Wsparcie finansowe rodzin i pomoc specjalistyczna adekwatna do potrzeb, na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej	OPS w Dobrej GOWR Specjaliści innych instytucji	2017-2019	Liczba rodzin,

VI. REALIZACJA, FINANSOWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny została zaplanowana na lata 2017-2019. Program jest dokumentem otwartym i może podlegać weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu. Cele i zadania Programu realizowane będą przez instytucje o zasięgu gminnym i ponadgminnym do których zadań należy praca z dzieckiem i rodziną.

Finansowanie Programu odbywać się będzie ze środków;

- budżetu Gminy Dobra
- dotacji budżetu państwa
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny
- budżetów własnych realizatorów Programu
- funduszy Unii Europejskiej

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej co roku w terminie do dnia 30 kwietnia przedkłada Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Sporządziła: Krystyna Ryszkiewicz